

MUSEUM DE FUNDATIE

Persbericht, Zwolle, januari 2014

Felix Nussbaum - Kunstenaar in ballingschap

Museum de Fundatie - Paleis a/d Blijmarkt, Zwolle, 21 maart t/m 1 juni 2014

Felix Nussbaum (Osnabrück 1904-1944 Auschwitz) is één van de belangrijkste chroniqueurs in de kunsten van vervolging en verdrijving. Van 21 maart tot en met 1 juni toont Museum de Fundatie in samenwerking met het Felix Nussbaum Haus in Osnabrück een 30-tal van zijn werken. Nussbaum werd op 40-jarige leeftijd vermoord in Auschwitz. In het oeuvre dat hij naliet, ontwikkelen de idyllische scènes uit zijn beginperiode zich tot voorstellingen waar dreiging en verdriet de boventoon voeren, gemaakt tijdens zijn ballingschap in Frankrijk en België. De tentoonstelling 'Felix Nussbaum - Kunstenaar in ballingschap' valt samen met het leggen van de eerste Stolpersteine in Zwolle, op 6 april 2014.

"Auch wenn ich untergehe, lasst meine Bilder nicht sterben, zeigt sie den Menschen." Overeenkomstig de wens van Felix Nussbaum is zijn artistieke nalatenschap nog altijd zichtbaar en toegankelijk: het wordt permanent getoond in het naar hem genoemde -door Daniel Libeskind ontworpen en in 1998 geopende - museum in zijn geboorteplaats Osnabrück. Geboren in een Joodse fabrikantenfamilie kreeg Nussbaum de kans om zich te ontwikkelen als schilder. Stilistisch oriënteerde hij zich in eerste instantie op het werk van Vincent van Gogh. Later werd hij schatplichtig aan Giorgio de Chirico, Henri Rousseau en Carl Hofer. Via reizen naar Rome en Parijs vestigde hij zich in Oostende en later in Brussel. Daar werd Nussbaum in 1940 gearresteerd door de Belgische autoriteiten vanwege zijn Duitse staatsburgerschap en geïnterneerd in Zuid-Frankrijk. Hij wist te ontsnappen en dook onder in het door de Duitsers bezette Brussel. Vlak voor de bevrijding werd hij opgepakt en vervolgens in Auschwitz vermoord.

Als emigrant bleek Nussbaum niet welkom, als Duitser werd hij gearresteerd en als Jood vervolgd. Het tekende zijn kunst. De worsteling met zijn identiteit, zijn ontberingen in het Franse kamp en de voortdurende angst voor ontdekking en arrestatie door de Duitsers maakten zijn schilderkunst donkerder en triester. Nussbaums werk is een persoonlijk document van onderdrukking en een aanklacht tegen vervolging.

Stolpersteine Zwolle

Op 6 april legt de Duitse kunstenaar Gunter Demnig (Berlijn 1947) de eerste van een reeks Stolpersteine ('struikelstenen') in Zwolle. Dit zijn kleine gedenktekens voor de huizen van mensen, die door de nazi's werden gedeporteerd en vermoord. Demnig spreekt over Stolpersteine, omdat je er in figuurlijke zin over 'struikelt', met je hoofd en je hart, en omdat je je moet bukken om de tekst te kunnen lezen. "Een mens is pas vergeten, wanneer zijn naam is vergeten", citeert hij de Talmud. Op de gedenksteden zijn in een messing plaatje de namen, de geboortedata en de plaatsen en data van overlijden van de slachtoffers gestanst.

De Stichting Zwolse Stolpersteine wil alle 456 vermoorde Joodse Zwollenaren op deze manier gedenken. Stolpersteine liggen voor hun laatste vrijwillige woonplaats. De kleine, individuele monumenten maken indringend duidelijk dat het ging om onze burens, onze klasgenoten, onze collega's, onze stadsgenoten. Het confronteert ons met de onomkeerbare leegte die zij hebben achtergelaten.

Museum de Fundatie beheert een omvangrijke collectie beeldende kunst, die zijn oorsprong vindt in de verzameling van de oud-directeur van Museum Boymans te Rotterdam, Dirk Hannema, en die later belangrijke aanvullingen kende met ondermeer de kunstcollectie van de Provincie Overijssel. Museum de Fundatie heeft twee schitterende locaties: Kasteel het Nijenhuis bij Heino en het Paleis a/d Blijmarkt in Zwolle.

Museum de Fundatie wordt ondersteund door de Provincie Overijssel, Gemeente Zwolle en de BankGiro Loterij. Founders: Baker Tilly Berk, Bouwfonds Cultuurfonds, DeltaWonen B.V., Deltion College, DSM Resins B.V., Épos Press B.V., Hemmink B.V., NS, Novon Schoonmaak, Nysingh advocaten-notarissen, Rabobank IJsseldelta, Unica Installatietechniek, Waanders, Wavin B.V., Wijzonol Bouwverven, Windesheim, Zehnder Group Nederland/J.E. Stork Air, O. de Leeuw B.V. Fondsen: Turing Foundation, Prins Bernhard Cultuurfonds, VandenEnde Foundation, VSBfonds, SNS Reaalfonds.

Tentoonstelling: Felix Nussbaum - Kunstenaar in ballingschap

Periode: 21 maart t/m 1 juni 2014

Locatie: Paleis a/d Blijmarkt, Blijmarkt 20, 8011 NE Zwolle

Openingstijden: dinsdag t/m zondag, 11.00-17.00

Informatie: www.museumdefundatie.nl of 0572-388188

Noot voor de redactie: Voor aanvullende informatie en beeldmateriaal kunt u contact opnemen met Koen Schuurhuis tel: 0572-388143/06-47155332 of email: k.schuurhuis@museumdefundatie.nl
Afbeeldingen van het werk van Felix Nussbaum zijn niet vrij van rechten, neem voor wat betreft het auteursrecht contact op met Pictoright te Amsterdam (020-5891840). Voor aanvullende informatie over de Zwolse Stolpersteine (www.stolpersteine-zwolle.nl) kunt u contact opnemen met Piet den Otter tel: 06-53932033 of email: info@stolpersteine-zwolle.nl